

Klimatriksdag 2014

Motioner

Utskott: Påverkan

Lördagen den 7 juni 2014

Utskottssammanträden: 13.00 – 15.00
17.30 – 19.00

Plats: Mässingen
Konferenscentret Louis De Geer

Utskottspresidium: Aina Hagberg
Thorbjörn Andersson

INNEHÅLL

Tema: Konsumentupplysning och normpåverkan

MOTION 22: Klimatvänlig livsstil

MOTION 24: Vitbok om klimathotet

MOTION 53: Förse klimatskadande flygresor med varningstext

MOTION 63: Utöka den miljö- och klimatrelaterade informationen

MOTION 194: Ändra normer och värderingar

Tema: Folkbildning

MOTION 102: Folkbildningskampanj om klimatfrågan

MOTION 117: Låt svenska folket bli delaktiga i ödesfrågorna, mha SVT

MOTION 133: Stor statlig informationskampanj

MOTION 181: Klimatfrågan är egentligen en fråga om folkbildning

Tema: Utbildning/fortbildning för politiker och andra beslutsfattare

MOTION 69: Kunskap ger makt att förändra.

MOTION 114: Kunniga politiker tar bättre beslut

MOTION 313: Intensivkurs med fokus på psykologiska och etiska aspekter av klimatfrågan - för politiker och beslutsfattare inom privat och offentlig verksamhet. (Sammanslagning av motionerna 65 och 120)

Tema: Grundläggande utbildningar samt miljöplikt för unga

MOTION 60: Klimat som ämne i skolan.

MOTION 127: Klimatplikt – en allmän miljö- och klimatvårnplikt

MOTION 165: Utbildning för hållbar utveckling.

Tema: Forskning, och Högre utbildning

MOTION 55: Stöd forskning och utbildning om klimatvänlig ekonomi.

MOTION 66: Utbilda utbildarna om klimatfrågorna.

MOTION 125: Utbildning om klimatförändringens effekter på människors hälsa för all hälso- och sjukvårdspersonal

MOTION 139: Forskningsfinansiering på CO2-reducerande teknologi

TEMA: Aktivt stödja särskilt äldres innovationsidéer och bevara äldre kunskaper

MOTION 86: Bevara och sprid äldre kunskaper

MOTION 161: Ta vara på innovationsidéer.

TEMA: Exempel på myndigheters möjlighet till påverkan

MOTION 81: Ny alternativ energirapport

MOTION 107: Ökad självförsörjning

Tema: Påverkan för att göra vindkraft attraktivare

MOTION 45. Lokalt ägande av vindkraft.

MOTION 52: Fastighetsskatten från vindkraft till kommunerna.

Tema: Konsumentupplysning och normpåverkan

MOTION 22: Klimatvänlig livsstil

Hur ska vi människor känna att klimatförändringen berör våra gemensamma vardagsliv, så att vi engagerar oss i omställningen – innan det är för sent?

Vi vill att Klimatriksdagen begär stöd och hjälp från politiker och myndigheter att organisera en omställning till en klimatvänlig livsstil, där fossila bränslen snabbt och successivt blir omöjliga att använda. Vi medborgare behöver detta incitament för att på bred front och med stöd av varandra ändra våra beteenden och vanor till en mer klimatvänlig livsstil.

Vi är många som är mycket oroade av den pågående klimatförändringen och vill delta i arbetet mot klimatförändringen men ej vet riktigt hur. Vi hindras lätt av psykologiska försvar som förnekelse, bortträngning och rationalisering.

Ändrad livsstil hos många människor är nödvändigt i en omställningsrörelse för att minska de klimatförstörande utsläppen.

Bakgrund

Klimatet fortsätter att öka enligt den femte rapporten från IPCC. Forskarna är övertygade om att jorden blir varmare och att mänskliga aktiviteter bidrar till uppvärmning och klimatförändring. Den engelske klimatforskaren Kevin Anderson anser att vi nu befinner oss på tröskeln till en farlig klimatförändring. Enligt den amerikanske klimatforskaren James Hansen och vår svenske expert Johan Rockström måste vi stoppa temperaturhöjningen till en grad. En enda grad! Dags för politiken att över partigränser komma fram till en hållbar omställning för att fasa ut användningen av fossila bränslen. Tiden är knapp. Vi måste börja nu!

Utsläppen är ojämnt fördelade bland mänskligheten. Enligt Kevin Anderson står 2 procent av oss för 50 procent av utsläppen. I Sverige släpper vi ut mellan 6 och 10 ton klimatförstörande gaser per person och år. Jorden tål knappt 2 ton. Därför måste vi i Sverige och i många andra rika länder måste snarast minska våra utsläpp rejält. Ny teknik är viktig, men vi kan inte enbart förlita oss på denna. Beteendeförändringar som leder till en klimatvänlig livsstil är nödvändiga för att minska de klimatförstörande utsläppen.

Åtgärder

Ur psykologisk synvinkel behövs en folkbildning och folkmobilisering i en form som människor kan ta till sig och som skapar ett varaktigt engagemang. Det behövs en mobilisering kanske liknande den som ledde fram till broschyren ”Om kriget kommer”. Möjligen skulle ett ”Klimatupplysningsinstitut” skapas där man använder sig av psykologiska kunskaper och modern marknadsföring, så att en omställning kan bli en positiv utmaning i stället för att upplevas som ett hot mot vår nuvarande livsstil.

Självklart bör ett viktigt fokus ligga på hur dagens handlande kommer att påverka framtiden för våra barn och barnbarn och barnbarnsbarn. Kunskap behövs för hur man kan bidra till minskade utsläpp av fossila bränslen, genom förändrade matvanor och ändrade konsumtions- och transportvanor. Många vet till exempel inte att en flygresor tur och retur Thailand–Sverige ger utsläpp av cirka 6 ton klimatförstörande gaser.

Ekonomisk styrning är också nödvändigt. För många höjs motivationen om det lönar sig att leva klimatvänligt.

Stigande koldioxidskatt rekommenderas av många som den mest effektiva åtgärden. Om den kombineras med sänkt skatt på klimatvänlig konsumtion – eller, som några föreslår, 100 procents återutbetalning till alla medborgare i lika delar – borde förslaget accepteras av tillräckligt många.

Rättvisa underlättar ändring av livsstil. Det är lättare att ändra sitt beteende om andra också gör det. Personliga utsläppsrätter, en form av ransonering, är ett sätt som brukar upplevas rättvist.

Sverige kan inte ensamt lösa klimatproblemen, men vi kan påverka andra genom att vara förebilder, visa på modeller och metoder som fungerar.

Vi yrkar på att Klimatriksdagen uppmanar Sveriges folkvalda att snarast genomföra åtgärder som gynnar en snabb omställning, bort från fossila bränslen, och som möjliggör för människor att bli delaktiga och engagerade i denna omställning i stället för att med nödvändighet bli offer för fortsatta klimatkatastrofer.

Författare:

Eva Bexell, Ann Helleday, Ann-Mari Hofsten, Margareta Falk Hogstedt, Kristina Salén och Ingela Stolt

MOTION 24: **Vitbok om klimathotet**

Vi vill att Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att Sveriges riksdag ska utfärda en vitbok om klimatiförändringen enligt IPCC:s senaste rapporter och att denna vitbok ska skickas till Sveriges alla hushåll.

Den kunskap som finns om klimatiförändringen måste nå medborgarna också via politikerna.

Författare:

Lisa Högberg, Stina Söderberg, Lars Almström, Ingela Bollgren, Matts Hjertqvist, Kerstin Lönngrén, Märta Velander, Doris Norrgård Almström (aktiva i **Grand Panthers**)

MOTION 53: Förse klimatskadande flygresor med varningstext.

Jag vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att annonser för klimatskadande flygresor ska förse med varningstexter.

Våra flygresor orsakar stora utsläpp av växthusgaser. De flesta svenskar har av allt att döma ett lågt intresse för att genom ändrade resvanor minska utsläppen. Dagstidningars, tidskrifters och reseföretagens förföriska reportage om och annonser för miljöskadliga flygresor är dagliga och omfattande. De får oss gärna att tro, att resorna inte utgör något problem. Fortfarande torde många vanliga resenärer vara okunniga om flygresornas klimateffekter, Genom varningstexter i annonserna skulle många få bättre förståelse.

Reklamen för hälsovådliga varor som tobak och alkohol är i vårt land föremål för stränga regler. Cigarettpaket liksom annonser för alkohol måste innehålla en varningstext. Reklam för klimatskadande aktiviteter borde också innehålla någon varning.

Jag föreslår att resereportage som handlar om flygresor måste innehålla en uppgift om hur många kilo växthusgaser resan beräknas orsaka. Annonser om flygresor måste dels innehålla uppgift om hur många kilo växthusgaser resan beräknas orsaka, dels varningstext som t.ex. ”Flygresan kan skada dina barn och barnbarn”

Författare: Nils E Eriksson

MOTION 63: Utöka den miljö- och klimatrelaterade informationen

Jag vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att:

Kommunikationen av miljörelaterad information till folket är idag bristfällig. En stor del av befolkningen har enbart kommersiell media som källa till miljö- och klimatrelaterad information. Genom den kanalen väljer man sin läsning efter intresse, och risken för skepticism och minskad trovärdighet är stor. Där blandas även informationen med andra budskap som uppmanar till ökad konsumtion och scenarion där klimathotet är ett icke-problem vilket skapar förvirring.

Samhället står inför kommande förändringar och dessa kommer inte att genomföras friktionsfritt. Med en transparent dialog och seriös information kan man så snart som möjligt förbereda befolkningen på de kommande ändringarna. På detta sätt kan man i högre grad få medhåll och förståelse för omställningen, då medvetenheten om det kollektiva problemet ökar.

Detta kan styras på tre sätt:

1. Direkt information från regeringen i form av TV-reklam och utskick, där man informerar om hur allvarlig situationen är och att en del förändringar i samhället är under utredning. På så sätt ökar trovärdigheten och ethos bakom budskapet och folk kommer vara bättre förberedda på förändringarna när de kommer.
2. Dirigera styrmedel för att främja fri kulturell aktivitet relaterad till klimatproblematiken. Dels med utökade anslag till klimatrelaterad kultur, och dels genom att låta tematiska bidragsansökningar vara klimatrelaterade.
3. Tillsätt ett uppdrag för Statens Medieråd att utöka informationen om klimatproblemen för barn och unga i åldern 12-18.

Folkets röst och åsikt är avgörande för att stora förändringar ska kunna genomföras utan större konflikter. Kan man genom ökad information även stärka de egna initiativen i samhället, så kommer man skapa synergi-effekter som förenklar genomförandet. Som exempel kan nämnas den ökade konsumtionen av eko-livsmedel, som katalyserats av marknadens egna initiativ och ökad kunskap hos befolkningen. Detta fenomen har skapat en större välvilja till förändring i matvanor och livsstil.

Författare: Jonas Bane

MOTION 194: Ändra normer och värderingar

Jag vill att Klimatriksdagen ska uppmana alla Sveriges folkvalda att arbeta för att normer och värderingar i samhället ändras i riktning mot hållbarhet och obefintliga utsläpp av växthusgaser.

När man börjar sätta sig in i till exempel klimatfrågan så är det lätt att fascineras av all naturvetenskap. Man blir förskräckt över vad som håller på att hända med vår jord. I nästa skede blir man upplyft av att det finns så många fantastiska lösningar som ser ut att lösa problemen. Sedan undrar man om världen inte vill bli räddad. Varför vill människor, politiker och beslutsfattare inte ha de fina lösningarna?

I detta skede inser man att det kanske är statsvetare och sociologer som sitter inne med de verkliga lösningarna. Vad är det för budskap som går hem och i vilket läge?

”Människor tar bara till sig budskap som stämmer med deras grundläggande värderingar.” Detta citat från rapporten ”Common Cause – the case for working with our cultural values” säger mycket om vad det handlar om. Människor styrs i stor utsträckning av en social motivation. Det betyder att människor inte ändrar sitt handlande bara för att det är ekonomiskt fördelaktigt eller för att man får information om klimat- och miljöproblem. Det krävs också att människors mer grundläggande sociala motivation fungerar som bas.

Det blir lättare att få låga utsläpp från maten om normen för vad som är en fullvärdig måltid ändras och när många restauranger serverar god mat med miljö- och klimatvänliga råvaror. Det kommer att vara lättare att få låga utsläpp från transporterna om normen för vad som är en god semester ändras och det anses vara fint att cykla på semestern eller att ta tåget ut i Europa.

Det är en myt att tro att människor drivs av bekvämlighet eller habegär. Snarare utvecklas normerna i samspel med ny teknik, opinionsbildning och kampanjer från frivilligorganisationer.

I en forskningsrapport (LETS, Vägval 2050, kap 12) målas en bild av ”Homo Carbonicus”.

Det är ”en medborgare som tar klimataspekten i beaktande i alla delar av vardagsliv och samhälls-engagemang”. Denna typ av medborgare börjar växa fram, framför allt inom miljörörelsen.

Statsvetarna pratar i denna rapport om att våra politiker måste våga gå före och driva omställningen till ett hållbart samhälle. ”Homo Carbonicus” behöver stöd av lagar och förordningar. När samhället hjälper till kommer normer och värderingar att ändras så småningom.

Miljörörelsen behöver ta till sig vad forskningen inom dessa områden säger oss. Det behövs förändrade normer för att människor ska acceptera den styrning mot ett kolsnålt och hållbart samhälle som vi önskar oss.

Tema: Folkbildning

MOTION 102: Folkbildningskampanj om klimatfrågan

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att särskilda statsmedel ska anslås till en folkbildningskampanj om klimatfrågan. Ur detta anslag ska bidrag kunna ges till studieförbund och folkhögskolor för föreläsningar, studiecirklar och produktion av studiematerial i detta ämne.

För att den nödvändiga omställningen av samhälle och liv ska ske ser vi det som en viktig politisk uppgift att utanför skolans ram sprida kunskap om den komplexa klimatfrågan. Denna kunskap kan växa fram i folkbildningens regi.

Författare: studiecirkeln "Klimatet och välfärden", Studieförbundet i Östergötland

MOTION 117: Låt svenska folket bli delaktiga i ödesfrågorna, mha SVT

Vi vill att klimatriksdagen skall framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda, deras ansvar för att förmedla till medborgarna vilka ödesfrågorna är och vilka överväganden som är möjliga i valet av framtid. Detta bör ske som folkbildning med hjälp av SVT.

På 70-talet inför folkomröstningen om kärnkraft, gjordes en massiv folkbildningsinsats genom SVT. Det var en mängd debatter och rena kunskapsprogram som penetrerade konsekvenserna av olika val som kunde göras. Nu står Sverige och världen inför delvis nya problem av minst samma ödestyngd. Det gäller vår framtida energiförsörjning (peak oil), instabiliteten i vårt ekonomiska system och växthuseffekten med dess allvarliga påverkan på klimatet. Med tanke på dessa frågor dignitet är det förvånande hur lite som sägs om de konsekvenser som de kan ge upphov till. En omfattande debatt borde äga rum, som nu delvis uteblir, pga den politiska agenda som läggs av ett litet antal personer, t.ex. inför ett val. Detta är djupt allvarligt ur demokratisynpunkt. Förändringar som borde äga rum, utgående från en allsidig och upplyst opion, äger inte rum i den utsträckning som våra barn och barnbarns framtid förtjänar.

Vi föreslår därför att Sveriges riksdag och regering, tar SVT till hjälp för att kommunicera dessa frågor, som en bred folkbildningsinsats. Det är bara genom den breda exponeringen som klokast möjliga beslut kan tas, utan bindningar till de partipolitiska och andra hänsyn, som råder idag. Först då kan vi närma oss begreppet demokrati, inte bara på papperet, utan i reell verklighet.

Ytterligare tankar som berör innehållet i denna motion finns i ett brev, som har skickats till medlemmar i regeringen, inklusive statsministern, samt till näringsutskottets resp miljö- och jordbruksutskottets medlemmar.

([Länk till brevet](#) finns på Klimatriksdagens webbplats)

Författare: Olov Fahlander

MOTION 133: Stor statlig informationskampanj

Jag yrkar att klimatriksdagen ställer sig bakom följande uppsatser:

- 1. att det behövs en lika omfattande statlig informationskampanj, som den största i Sveriges historia, nämligen den inför högertrafikomläggningen, men denna gång för att förklara för allmänheten dels varför en klimatomställning både av trafiken och samhället i övrigt är nödvändig och dels hur man klarar alla praktiska vardagsproblem på ett miljövänligt sätt.*
- 2. att lättillgänglig information om miljövänlig kollektivtrafik, linjestreckningar, tidtabeller, närmaste hållplatser ska finnas på alla järnvägsstationer, hållplatser, bibliotek, sjukhus, skolor, andra offentliga instanser, många affärer o.dyl.*

I folkomröstningen 1955 om högertrafik röstade över 80 % nej. Tolv år senare infördes högertrafik utan några märkbara protester. Hur var det möjligt? En del ser det som ett exempel på att politikerna struntar i folkomröstningar, men det är helt fel. Det var ingen allmän konservatism, som fick en förkrossande majoritet att rösta nej. Folk var helt enkelt rädda för blodbad på vägarna. Man tänkte att i en kritisk situation har en del lärt det nya högertrafikbeteendet, medan andra reflexmässigt faller tillbaka i vänstertrafikbeteende och så smäller det.

Politikerna tog oron på allvar och genomförde **den största statliga informationskampanjen i Sveriges historia**. Det var inte bara schlager som ”Håll dig till höger Svensson ....” utan detaljerad information som kom gång på gång om hur man gör i alla möjliga trafiksituationer. Dessutom infördes hastighetsbegränsningar med enormt låga farter under en övergångstid och sedan permanenta hastighetsbegränsningar. Tidigare hade vi haft fri fart utanför tätbebyggt område. Människor kände sig därför lugna och det inträffade ingen olycka med personskada första dagen och ingen dödsolycka på några dagar efter högertrafikomläggningen. Betänk då att tidigare dog i genomsnitt tre personer per dag i trafiken. Idag dör mindre än en per dag i genomsnitt i trafiken. Idag behövs en lika omfattande informationskampanj, men nu för att informera dels om varför en omställning är nödvändig och dels om hur man klarar alla möjliga praktiska situationer på ett klimatsmart sätt.

Författare: Stig Broqvist

MOTION 181: Klimatfrågan är egentligen en fråga om folkbildning

Jag vill att Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda vikten av att genomföra ett genomarbetat folkbildningsprojekt. Detta för att väljarkåren ska få de kunskaper och insikter som är nödvändiga för att de ska stödja en långsiktig politik, när det gäller att motarbeta den globala uppvärmningen och kunna möta de exceptionella påfrestningar som kan förväntas i framtiden.

För att denna respons till klimatomställningen kan ske i tid måste en serie för de flesta medborgare mycket obehagliga beslut fattas. Problemet är att inga demokratiska parlament och regeringar i världen vågar fatta sådana beslut, om inte en upplyst väljarkår kräver förändring. För att ställa detta krav måste folk förstå varför. Denna förståelse saknas idag. Att lösningar finns, och kan tillämpas bara alla drar sitt strå till stacken, har inte nått ut i tillräcklig utsträckning att kunna öka folks tillförsikt och entusiasm för projektet. Framförallt har inte alternativet till dagens dödsdömda livsstil presenterats tillräckligt tydligt. Ingen ger upp sin livsstil frivilligt, utan att veta att ett nästan lika behagligt alternativ finns att tillgå.

Idag är den allmänna uppfattningen att detta alternativ mer liknar livet under stenåldern. Det är därför av största vikt att snabbt utbilda hela väljarkåren i de villkor som gäller i framtiden. Dessa villkor innebär dels åtgärder som leder till en kraftig minskning av växthusgaser i atmosfären och dels – eftersom denna minskning kommer troligtvis endast kunna dämpa klimatomställningen – till den omstrukturering som är nödvändig för att undvika en kollaps av för samhället livsavgörande system – energi, mat- och vattenförsörjning mm. Att försäkra samhällets långsiktiga hållbarhet krävs en helt annan samhällsstruktur, som istället för storskalig centralisering med långa distributionskanaler kännetecknas av småskalighet med en hög grad av självförsörjande, och framförallt av en jämnare distribution av rikedom. Detta innebär ett folkbildningsprojekt av stora mått, ett landsomfattande samarbete mellan alla de engagerade i det civila samhället, med adekvata stöd från riksdag och regerings- och andra offentliga organ. Det gäller inte bara information, utan även demonstration, m a o investering i en mångfald mindre experimentella samhällen där de nya teknikerna och nya livsstilen blir uppenbar för alla.

Författare: Peter Tucker

Tema: Utbildning/fortbildning för politiker och andra beslutsfattare

MOTION 69: Kunskap ger makt att förändra.

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda hur viktigt det är med kunskap för och utbildning av dagens och morgondagens beslutsfattare i privat och offentlig verksamhet, för att de i sin tur ska kunna fatta beslut som är anpassade till den verklighet naturvetenskapen beskriver genom bl.a. IPCC.

För att dagens och morgondagens beslutsfattare inom näringsliv och offentliga verksamheter ska kunna fatta strategiska och långsiktiga beslut grundade på vetenskap och fakta krävs att de i sin utbildning fått en kunskap och förståelse för vad vi vet om klimatförändringarna idag och vad vi kan förutsäga om framtiden.

De flesta av dagens högskole- och universitetsutbildningar borde därför ge en grundläggande obligatorisk utbildning om klimatförändringarna och dess konsekvenser eftersom en stor del av studenterna kommer att återfinnas på strategiska platser i samhällets offentliga förvaltningar och i det privata näringslivet. Ekonomer, statsvetare, samhällsvetare, naturvetare (t.ex. biologer, genetiker och läkare), ingenjörer, programmerare, arkitekter) behöver alla kunskap om vad klimatförändringar innebär och hur dessa förändringar kommer att påverka framtida yrkesverksamhet och privatliv. Utbildningarna bör innehålla minst 7,5 högskolepoäng i klimatförändringar och dess konsekvenser för civilsamhället lokalt och globalt.

Denna utbildningspolitiska reform skulle kunna ge Sverige en nödvändig kunskap och på lång sikt klimatanpassa näringsliv och offentlig förvaltning – därmed minskade utsläpp och ett Sverige bättre förberett för de klimatförändringar som sker vare sig vi har kunskap och förståelse eller ej.

Detta är en motion som inte kan kvantifieras i CO2 utan är en motion som kommer att ge avkastning i form av minskat mänskligt lidande, viktiga ekologiska vinster och en

snabbare
omställning till ett hållbarare och klimatanpassat Sverige.

Författare: Anna Lundgren

MOTION 114: **Kunniga politiker tar bättre beslut**

Vi vill att klimatriksdagen till Sveriges folkvalda ska framföra hur viktigt det är att varje politiskt parti med kraft verkar för att se till att deras politiker får en gedigen utbildning om klimatförändringarna och dess konsekvenser, så att de ska kunna fatta beslut som är anpassade till den verklighet naturvetenskapen beskriver genom bl.a. IPCC.

Om de politiska partierna förmår se till att politikerna får denna nödvändiga kunskap om klimatet är politikerna bättre förberedda att ta beslut som påverkar klimatet och anpassar samhället till de klimatförändringar som inte längre kan undvikas.

Detta är en motion som inte kan kvantifieras i CO2 utan är en motion som kommer att ge avkastning i form av minskat mänskligt lidande, viktiga ekologiska vinster och en snabbare omställning till ett hållbarare och klimatanpassat Sverige.

Författare: Klimaktion Uppsala

MOTION 313: **Intensivkurs med fokus på psykologiska och etiska aspekter av klimatfrågan - för politiker och beslutsfattare inom privat och offentlig verksamhet.**

Sammanslagning av motionerna 65 och 120

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att vi snarast behöver en intensivutbildning av politiker och beslutsfattare inom privat och offentlig verksamhet. Riksdagsledamöterna bör bli först med gå utbildningen, som medborgarna främsta representanter.

Kunskap inom psykologi och etik ger ett viktigt stöd för att kunna ta kloka beslut som lever upp till vårt ansvar gentemot kommande generationer att säkra utvecklingen av ett långsiktigt hållbart samhälle.

Vår hjärna har inte förändrats sedan stenåldern och vi är fortfarande flockdjur samtidigt som omvärldens krav ökat dramatiskt. Även om vår kunskap idag är stor inom en mängd områden så måste vi vara ödmjuka inför naturens komplexitet och våra mentala begränsningar. Vi står nu inför en unik situation i mänsklighetens historia. Den globala uppvärmningen frammanar vårt inbyggda mentala försvarssystem och istället för handling uppstår förnekande, rationaliseringar. Dessa försvarssystem hålls uppe av att de direkta konsekvenserna är svåra att se och de drabbar någon annan - de som lever långt borta nu och de som lever någon gång i framtiden. Och apatin göds av känslan av att det inte spelar någon roll vad det lilla landet Sverige gör och än mindre vad den enskilda individen gör.

Tack vare omfattande modern psykologisk och neuropsykologisk forskning vet idag ganska mycket om basala mentala funktioner och vanliga tankefällor (D. Kahneman, nobelpriset i ekonomi 2002). Här finns värdefull kunskap, som bör ligga till grund för de beslut som ska fattas i frågor som berör det allvarligaste problemet som mänskligheten ställts inför.

Billy Larsson, filosofie doktorn i psykologi med miljöpsykologi som specialitet, har i flera artiklar framhållit nödvändigheten av att se klimatfrågan ur ett psykologiskt och etiskt perspektiv (se: Psykologtidningen 2013, nr 9. [->Essä: Hur kan psykologisk kunskap bidra i klimatfrågan](#) samt en debattartikel på SvD:s Brännpunkt: ["Klimatet är ytterst en etisk fråga"](#))

Genom att utveckla intensivkursen *"Klimatfrågan ur ett psykologiskt och etiskt perspektiv"*, primärt för ovan nämnda grupper, skapas bättre möjligheter för att ta kloka beslut med ett etiskt grundperspektiv i frågor om klimat och hållbar utveckling.

Intensivkursen som vi föreslår bör innehålla följande delar:

- ⤴ Det stora perspektivet. Kort bakgrund om livets utveckling på vår planet och klimatförändringar - 3800 miljoner år ur geologiskt och biologiskt perspektiv.
- ⤴ Människans grundläggande mentala funktioner och hur dessa inverkar på vår förmåga att fatta bra beslut. Vilka faktorer påverkar när vi rationaliserar vårt eget handlande?
- ⤴ Det etiska perspektivet. Hur lever vi upp till vårt ansvar gentemot kommande generationer och hur kan vi på bästa sätt bidra till utvecklingen av ett långsiktigt hållbart samhälle?

Kursen bör utformas av en arbetsgrupp i samråd Myndigheten för samhällsskydd och

beredskap (MSB).och Etikrådet (Sveriges Psykologförbunds organ för yrkesetiska frågor med både rådgivande och utredande funktion) Gruppen bedömer behovet av ytterligare expertis inom etik och psykologi. Den naturvetenskapliga översikten kan planeras av SMHI och Naturvårdsverket.

Kursen kan fungera som en introduktion till en mer fördjupad högskoleutbildning (jmf motion69).

Författare: Bo Franzén och Aina Hagberg för Folk och Frö i Kalmar

Tema: Grundläggande utbildningar samt miljöplikt för unga

MOTION 60: **Klimat som ämne i skolan.**

Jag vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att klimat ska vara ett ämne i skolan.

Ett stort problem i klimatfrågan ligger i att allmänheten inte vet riktigt och får inte bra information kring vad som kan minska utsläpp generellt. T.ex. om det är bättre att använda vattenkokare eller spisen eller om man hellre ska köpa ekologisk eller närproducerat osv. Eftersom tid är en bristvara och eftersom marknadsekonomin är mer och mer komplex har allmänheten inte riktigt tid eller möjlighet att lära sig att välja rätt. Resultatet blir att man inte riktigt vet hur man ska göra för att minska utsläppet och att man blir frustrerad över det.

Genom att införa klimat som ämne i skolan skulle man kunna presentera sådana grundprinciper som en hjälpmedel i det vardagliga livet. Vi behöver helt enkelt kunna lära oss mera fakta och det är bäst om det sker så tidigt som möjligt i ens liv så att de goda vanorna kan vara gemensamma.

Författare: Bénédicte Sjöstedt

MOTION 127: **Klimatplikt – en allmän miljö- och klimatvårnplikt**

Främst tänkt för ungdom och givetvis för alla kön.

Jag vill att Klimatriksdagen framför till Sveriges folkvalda och andra berörda att det bör införas en allmän miljö- och klimatvårnplikt främst för unga (teoretisk kunskap såväl som praktiska övningar).

Innehåll:

1. Leva miljövänligt: sopsortering, köpa närproducerat etc. Teori och praktisk övning.
2. Vård grundad i vördnad för miljön, från stenen till växter, djur och människor. Teoretisk kunskap och praktisk vård av barn och gamla.
3. Kroppslarbete i parker och skog etc i stället för bensinslukande maskiner. Det ger närkontakt med annat levande.

Detta skulle bidra till det svåra arbetet att ändra vår livsstil och det skulle ge meningsfull sysselsättning till (särskilt arbetslösa) unga och rusta kommande generationer att möta den nya tiden.

Författare: Kerstin Bergman

MOTION 165: **Utbildning för hållbar utveckling.**

Klimat och miljöfrågor är globala problem som behöver globala lösningar. Sverige har ett ansvar att ta in kunskap och erfarenhet från de som redan lever med effekterna av en ohållbar klimatpolitik innan den nya svenska klimatpolitiken utformas. Det ska göras i samarbete med det internationella civilsamhället, framförallt det globala syd.

De problem vi står inför när det kommer till såväl klimat som andra miljöfrågor är en effekt av de ekonomiska modeller som styr vårt samhälle. Från Framtidsjordens nätverksorganisation Pereyra i Argentina kommer insikten att den ekonomiska modell som skapat stora orättvisor och ojämlikhet även bär ansvaret för en politik som leder till förlust av ekologisk mångfald och utbredning av monokulturer. Det ska dock inte enbart ses som en ekologisk kris utan, kanske än mer, en kulturell och social kris. Därför är lösningarna på klimat- och miljöfrågor inte enbart kopplade till miljöpåverkan utan måste ses i ett bredare perspektiv. Där är utbildning en viktig faktor.

Ett ytterligare problem som lyfts av Framtidsjordens nätverksorganisationer både i Indien och Sri Lanka är att miljöfrågor i allt för stor utsträckning studeras utifrån ekonomiska intressen. Det är viktigt att stärka kunskapen kring sociala och ekologiska konsekvenser. På de områdena finns det mycket stor kunskap hos de som genomlevt ett radikalt skifte i hur mat produceras – småskaliga jordbrukare i det globala syd.

*Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda:
Att utbildning inom klimat- och miljöfrågor ska utökas och integreras i alla ämnen i såväl grundskola som gymnasieskola.
Att utbildningen (enligt ovan) ska ha fokus på att överbrygga klyftan mellan samhälle och natur samt mellan akademisk kunskap och praktisk erfarenhet.*

Författare: Framtidsjorden Sverige, Framtidsjorden Argentina – Fundación Proyecto, Pereyra Framtidsjorden Sri Lanka – Gami Seva Sevana och Framtidsjorden Indien – Kudumbam genom Jonatan Ericsson Sjöman.

Tema: Forskning, och Högre utbildning

MOTION 55: Stöd forskning och utbildning om klimatvänlig ekonomi.

Jag vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att regeringen, via forskningspropositioner, regleringsbrev och stöd/styrning av svensk forskning och högre utbildning, säkerställer att klimatförändringarna och deras konsekvenser aktualiseras, analyseras och påverkar forskning och högre utbildning inom ämnet ekonomi.

Bakgrund: Klimatfrågan genomsyrar allt mer av naturvetenskapen, både i forskning och högre utbildning. Tekniker och samhällsvetare är också uppe på banan, både när det gäller studier och forskning.

Inom den ekonomiska vetenskapen är det sämre ställt. Med undantag för några få miljöekonomiska forskare och forskningsmiljöer är klimatfrågan i stort sett frånvarande. Inom mainstream-ekonomin dominerar en tillväxtfixerad teoribildning som helt bortser från de krav klimatförändringarna ställer på våra samhällen. Den stora majoriteten av ekonomisk forskning tycks bedrivas i en bubbla, helt avskild från den fysiska verkligheten. Ekonomer resonerar och agerar som om ekologiska kriser, miljöfrågor och klimatkrisen inte på något sätt berör deras disciplin.

Det här är farligt, eftersom ekonomer har mycket stort inflytande på politiker och politikens utformning. Ett exempel är att vi fortsätter att mäta samhällets prestationer med det missvisande och hårt kritiserade BNP-måttet.

Här behövs en kraftig kursändring i riktning mot en ekonomi för ett hållbart och klimatneutralt samhälle. Forskare i ekonomi måste våga kritiskt granska grunderna för sin egen vetenskap, inte minst det gängse tillväxtbegreppet, i relation till ekologi. Annars riskerar många av de åtgärder som vidtas att förbli utanpåverk och plåster på sårén. Utan ett grundläggande förändrat synsätt, och därmed ny kunskap, inom ekonomin, blir ett hållbart samhälle svårt att nå.

Författare: Anika Agebjörn

MOTION 66: **Utbilda utbildarna om klimatfrågorna.**

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda hur viktigt det är med kunskap för och utbildning av dagens och morgondagens lärare av alla kategorier för att de i sin tur ska kunna utbilda dagens och morgondagens medborgare.

Barn och ungdomar behöver kunskap och förståelse om jordens klimatförändringar för att kunna anpassa sig till, påverka och förändra sin egen och andras framtid.

Blivande lärare kan nu genomföra sin högskoleutbildning på tre och ett halvt till fyra och ett halvt år utan att ta en enda poäng i klimatförändringar (grundläggande naturvetenskap) eller i ämnesövergripande ämnen såsom hållbar utveckling. Det innebär att lärarna, trots att det finns relativt goda styrdokument som i hög grad bestämmer undervisningen i Sveriges skolor, inte är rustade för eller känner stor osäkerhet inför att undervisa i dessa viktiga ämnesområden.

För att dagens och morgondagens medborgare ska kunna fatta strategiska och långsiktiga beslut i vardagen grundade på vetenskap och fakta krävs att de redan i sin grundläggande utbildning får en kunskap och förståelse för vad vi vet om klimatförändringarna idag och vad vi kan förutsäga om framtiden.

Alla lärare bör i sin grundutbildning eller i sin fortbildning ha minst 7,5 högskolepoäng i klimatförändringarna (förutsättningar och möjligheter) och dess konsekvenser för civilsamhället lokalt och globalt. Det handlar om att utbilda mellan 230 000 till 300 000 lärare: förskolelärare, grundskolelärare, gymnasielärare (teoretiska, estetisk och praktiska ämnen), vuxenutbildningar (t.ex. kommunala vuxenutbildningar), folkhögskolelärare, Sfi (svenska för invandrare), YH- lärare (yrkeshögskola), högskole- och universitetslärare, lärare med utländsk utbildning som kompletterar med svensk lärarutbildning. Därför krävs att staten ger riktade bidrag till Skolverket för denna fortbildning av lärare (förslag: lärarlyft i klimatförändringar) och bidrag till högskolor och universitet (eventuellt även andra organisationer och föreningar) för att de ska kunna organisera och genomföra utbildningar på plats och på distans över hela Sverige.

Denna utbildningspolitiska reform skulle kunna ge nödvändiga kunskaper och på lång sikt ge ett klimatanpassat Sverige med minskade utsläpp av växthusgaser och med en befolkning bättre förberedd för de klimatförändringar som sker vare sig vi har kunskap och förståelse eller ej.

Detta är en motion som inte kan kvantifieras i CO2 utan är en motion som kommer att ge avkastning i form av minskat mänskligt lidande, viktiga ekologiska vinster och en snabbare

Författare: Anna Lundgren

MOTION 125: Utbildning om klimatförändringens effekter på människors hälsa för all hälso- och sjukvårdspersonal

Vi vill att klimatriksdagen skall framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att kunskaper om klimatförändringarnas hälsoeffekter måste ingå i utbildningen för all hälso- och sjukvårdspersonal.

British Medical Journal, en ansedd medicinsk tidskrift, har påtalat att klimatförändringen är 2000-talets största hälsofråga. Klimatförändringarna kommer att direkt och indirekt påverka människors hälsa även i Sverige. Detta kan ske bland annat genom extrema väderhändelser som värmeböljor, översvämningar eller våldsamma stormar med personskador. Vi vet att dödstalen ökar vid värmeböljor, särskilt hos hjärt- och lungsjuka och äldre personer. Översvämningar kan påverka sjukvårdens infrastruktur, tillgången till rent dricksvatten och avloppsrening, och de kan även påverka smittspridning. I Sverige ser vi hur tendenser till varmare somrar och mildare vintrar ökat antalet fall av fästingburna infektionssjukdomar och vissa infektioner som sammanhänger med ökad temperatur i badvattnet. Infektionssjukdomar som idag inte finns i Sverige kan vid varmare klimat spridas också till vårt land.

Utbildning av hälso- och sjukvårdspersonalen i klimatförändringen och dess hälsoeffekter är viktig av följande skäl:

...Hälso- och sjukvårdspersonalen måste ha kunskap om riskerna för att kunna ge patienterna adekvat behandling och information.

...Kunskap om riskerna med klimatförändringen är nödvändig för att kunna planera sjukvårdens infrastruktur på ett uthålligt sätt.

...Utbildning och kunskap är nödvändigt för att underlätta fortsatt forskning om klimatförändringens hälsoeffekter och för att bistå beslutsfattare i planeringen av framtidens uthålliga samhällen.

Författare: Margareta Falk Hogstedt och Anne von Heideman (Läkare för Miljön)

MOTION 139: Forskningsatsning på CO2-reducerande teknologi

Jag vill att Klimatriksdagen framför till Sveriges folkvalda och andra berörda att de beslutar om en strategisk forskningssatsning på teknologi för att avlägsna växthusgaser ur atmosfären.

En stor del av de diskussioner som förs angående utsläppen av växthusgaser är fokuserad på hur mycket mer av dessa som kan släppas ut inom ramen för tvågradersmålet. Detta resonemang bortser från att ledande forskare (se t ex ref. 1) har kommit att avvisa tvågradersmålet som otillräckligt: för att säkerställa ett långsiktigt hållbart klimat måste den nuvarande halten av CO₂ i atmosfären (400 ppm) sänkas till under 350 ppm. De ”långsamma” återkopplingar som annars kan styra klimatet utom kontroll är inte långsammare än att de måste börja åtgärdas omedelbart. Eftersom CO₂ har

en mycket lång effektiv livslängd i atmosfären innebär detta att vi människor måste arbeta på att aktivt avlägsna det nuvarande överskottet. En existerande teknologi för detta, förkolning av organiskt material följt av nedgrävning av restmaterialet (biochar), förespråkas i ref. 1 men även om detta skalas upp maximalt krävs det att förbänning av fossilt kol upphör inom två decennier för att dess kapacitet ska räcka till. Tyvärr är risken överhängande att utsläppen inte kommer att bromsas tillräckligt innan den kapacitet som biochar kan erbjuda har överskridits. Det är därför angeläget med forskning dels för att ta fram teknologi för snabb uppskalning och optimering av den existerande biochar-teknologin, och dels för att söka efter robusta, ekonomiska och effektiva alternativ/komplement till biochar.

Sverige bör ta initiativ till en sådan strategisk forskningssatsning, som förutom den uppenbara nyttan för klimatet också kommer att ge vårt land ett teknologiskt försprång på ett område som kommer att bli intensivt exploaterat i framtiden.

Självfallet får en sådan satsning inte konkurrera med, eller fördröja, åtgärder för att minska utsläppen av CO₂ och andra växthusgaser. Endast en kombination av minskade utsläpp och ökad infångning kan bromsa uppvärmningen i tid.

Referens:

1. Hansen, J., M. Sato, P. Kharecha, D. Beerling, R. Berner, V. Masson-Delmotte, M. Pagani, M. Raymo, D.L. Royer, and J.C. Zachos, 2008: Target atmospheric CO₂: Where should humanity aim? *Open Atmos. Sci. J.*, 2, 217-231, doi:10.2174/1874282300802010217.

Författare: Dan Baeckström.

Denna motion har stöd av medlemmarna i Klimatgruppen i Naturskyddsföreningens Göteborgskrets.

Tema: Aktivt stödja särskilt äldres innovationsidéer och bevara äldre kunskaper

MOTION 86: Bevara och sprid äldre kunskaper

Vi vill att Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda myndigheter att landets museer och sällskap som håller liv i äldre kunskap får i uppgift att gå igenom alla olika gamla kunskaper och dokumentera dessa och lära ut detta.

I syfte att bevara gammal teknik och kunskap som kan hjälpa oss i när vi inte har dagens komplexa system.

Ska vi ha ett så litet fotavtryck som möjligt så måste vi leva inom våra energiramar och inte belasta miljön.

Och för att kunna göra det så måste vi troligtvis ha tillgång till äldre teknik och kunskap.

Exempel på sådant är konsten att använda räknesticka, fartygsbyggande i trä, enklare former av motorer, läkemedel från växtriket, med mera. Listan kommer att bli lång då vi tar många saker för givet. Om vi ska leva på ett hållbart sätt så är det i princip på den energi som solen ger under ett år.

Källor:

Low-Tech Magazine

Green Wizardry; John Michael Greer

Författare: Bengt Randers & Martin Saar

MOTION 161: **Ta vara på innovationsidéer.**

Ta vara på (i synnerhet äldres) innovationsidéer som material för projekt i skolorna. Prioritera miljöriktiga och samhällsnyttiga innovationer.

Jag vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att det bör skapas rutiner för att ta vara på äldres innovationsidéer, t.ex som utbildningsstimulerande och nutidsengagerande projekt i skolorna.

Lämpligen kan sådana rutiner implementeras genom att ett nationellt innovationscentrum inrättas med en innovationsbank och med teknisk assistans för att fånga upp de många idéer som finns bland svenska folket.

Även icke-kommersiella innovationer skulle på detta sätt kunna nyttiggöras. I synnerhet äldre personer kan livet igenom ha samlat på sig en mängd goda idéer men inte förmått att omsätta dem. Medan upphovsmännen åldras riskerar idéerna att gå förlorade alldeles i onödan.

Samhällsekonomin har inte varit inriktad på att ta miljöhänsyn och att prioritera samhällsnytta. Därför kan förväntas att många miljöriktiga och samhällsnyttiga innovationer åsidosatts. Detta behöver rättas till och kompenseras för. Därför vore det önskvärt att nu föreslagna innovationscenter får i uppdrag att speciellt verka för att just dessa aspekter: miljöriktighet och samhällsnytta, prioriteras – i egentligen all innovationsverksamhet.

Bakgrund:

Innovationer är nödvändiga för att klara mänsklighetens positiva utveckling. Då jag försökt att ta på mig uppgiften att bistå en bekant som blivit ganska mycket till åren med att arbeta vidare på någon av hans konstruktioner då han inte längre kan göra det själv, har jag upptäckt att äldrevården är totalt ligkiltig för sådan service. Han berättade att han en gång skrivit en lista på 35 uppfinningar och lagt den listan i en byrålåda men inte längre har koll på den. Allt det riskerar att bara försvinna emedan enbart han känner till dess existens.

Min vän är även mångårig medlem i Sveriges Uppfinnareförening. Men det hjälper inte heller i det här fallet. Man skulle kunna tänka att Allmänna Arvsfonden vore en källa att ösa pengar ur för sådana ändamål. Men även det känns främmande, otroligt ifall det skulle bli möjligt.

En viktig faktor i bakgrunden är att Almi[1], som är ett statligt företag, betraktar uppfinningsidéer som något vi har i absolut överflöd. Enbart ca 10 % av deras ansökningar leder till ekonomisk nettovinst. De ser som deras primära uppgift att gallra bland förslagen. Men det innebär ju att ca 90 % av allt innovativt tänkande som nått Almi faller bort. Samhället tar inte vara på all denna kreativitet. Man kan ana att detta ligger bakom en hel del av samhällets oförmåga att anpassa livsstil till miljöutmaningar.

En motverkande kraft skulle kunna vara skolan. Bland mina bekanta har jag flera exempel på personer som valt livsinriktning, inkluderande avancerade studier, som resultat av enskilda vuxnas personliga engagemang med dem.

Jag tror därför att det finns en outnyttjad resurs i äldre personers samlade innovationsidéer som skulle kunna ges värde i form av material för projekt i samband med ungas utbildning, som källa till stimulans och motivation. Detta kan säkert även kopplas studier av till miljöpåverkan. Även jag själv och flera av mina bekanta har en samling ofullständigt utvecklade projekt på lager.

Författare: Gunnar Nilsson

Tema: Ex på myndigheters möjlighet till påverkan

MOTION 81: Ny alternativ energirapport

Vi vill att Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda myndigheter att Energimyndigheten får ett nytt uppdrag att tillsammans med Globala energisystem från Uppsala Universitet ta fram en (alternativ) energirapport i stället för World Energy Outlook som OECD:s energiorgan IEA publicerar.

World Energy Outlook (WEO) är en skrift som utkommer en gång per år och egentligen aldrig har kommit med rätt prognos om framtiden, den är snarare en politisk skrift för tillväxt. WEO är en rapport som inte kritiskt granskats av några oberoende energiforskare eller organisationer innan publicering. Nya analyser finns nu som har kommit fram till att vi passerade Peak Oil 2005 och vi glider in i en situation med brist på råolja. Energimyndigheten ska även utreda vilka alternativa energikällor som finns och i vilka mängder som kan tas fram på ett långsiktigt hållbart sätt utan belastning på miljön. Mänskligheten använder i dag ca 24% av all biomassa för eget bruk och vi kan inte öka detta mycket om vi inte ska inkräkta för mycket på andra arters livsbetingelser. Denna nya alternativa prognos ska sedan användas för alla berörda verk och myndigheter så att dessa kan ta rätt investeringsbeslut.

Källor:

Global Oil Risks in the Early 21st Century, Dean Fantazzini et al.

Oil and the world economy: some possible futures; Michael Kumhof et al.

Giant Oil Fields – The Highway to Oil; Fredrik Robelius

Författare: Bengt Randers & Martin Saar

MOTION 107: **Ökad självförsörjning**

Jag vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att det nationellt ska tas fram indikatorer som mäter självförsörjning. Dessa ska sedan alla kommuner tillämpa i lokala mätningar som redovisas årligen.

Ett av de största problemen med att få till den nödvändiga omställningen till ett samhälle som är mer hållbart med minskad klimatbelastning är de folkvaldas oförmåga att fatta skarpa beslut som går i rätt riktning. Tydligare referenspunkter behövs för beslutsfattarna, så att de kan förstå nödvändigheten av förändring och får upp ögonen för hur vad som kan göras.

Genom att formulera gemensamma indikatorer kan vi göra det mätbart hur stor andel av det som vi behöver och konsumerar som är lokalproducerat. Därmed skapar vi förutsättningar för en mer allmän insikt om värdet av en ökad självförsörjning. Det är också först när vi verkligen har kännedom om till hur stor (eller liten) del vi producerar våra förnödenheter lokalt som vi kan förvänta oss att få mål uppsatta för ökande andel så att vi vänder utvecklingen. Med start i matproduktionen kan efter hand allt större del av produktionen omfattas av mätningar och målbilder; kläder, värme, energi o s v.

Direkt efter världskrigen förstod man att det var viktigt att inte vara helt beroende av omvärlden för sin överlevnad. Ökad självförsörjning minskar samhällets sårbarhet och motverkar den pågående urbaniseringen. Det innebär att den lokala produktionen gynnas, vilket medför att det blir en mindre andel produktion som behöver långa transporter för att nå konsumenten. Trafiken minskar inte bara från producenten utan också när konsumentet ska söka sig till butik, vilket vore positivt för denna del av vår klimatpåverkan. Det blir helt enkelt närmare mellan producent och konsument och bättre förutsättningar för var och en att själv skapa det som behövs för livets nödtröft.

Eftersom större andel av våra förnödenheter blir tillgängliga på nära håll för fler uppstår också fler arbetstillfällen i närområdet. När produktionen inte i samma utsträckning blir storskalig på grund av centralisering blir förutsättningarna för småskalighet bättre. Med närheten till produktion får vi större kontroll på under vilka omständigheter den sker och minskar behovet av långa förflyttningar för arbetstillfällen.

Vårt samhälle kan med en sådan utveckling minska sin klimatpåverkan och bli bättre rustat för att klara tillvaron när anpassning till klimatförändringarna behövs, med exceptionellt väder, men också när transporter blir dyrare, finansmarknaden sviktar eller om vi drabbas av mellanstatliga konflikter.

Författare: Jonas Löhn

Tema: Påverkan för att göra vindkraft attraktivare

MOTION 45. Lokalt ägande av vindkraft.

Danmark har lagstiftat om att minst 20 procent av vindkraftsanläggningar som byggs på land ska erbjudas till lokalt ägande. En projektör som bygger en vindpark med 10 vindkraftverk är alltså skyldig att erbjuda lokala medborgare och företag att få köpa två av dessa verk, till självkostnadspris.

Lokalt ägande har många fördelar. Om de som bor i närheten av vindkraftverk även själva får nytta av dem, ökar acceptansen. En betydande del av pengarna som vindkraften skapar stannar kvar i området där vinden utnyttjas, och bidrar därmed till regional utveckling. Det ger alltså en samhällsekonomisk nytta. När en sådan lag finns och fungerar i vårt grannland Danmark, bör det fungera även i Sverige.

Vi yrkar därför att Klimatriksdagen uppmanar vår riksdag att: En lag stiftas som ålägger vindkraftsprojektörer i Sverige att erbjuda minst 20 procent av alla nya vindparker till lokalt ägande.

Författare: Affe Gustafsson och Tore Wizelius.

MOTION 52: Fastighetsskatten från vindkraft till kommunerna.

Utbyggnaden av vindkraft medför en hel del kostnader för kommunerna, i form av planering, tillståndshantering med mera. Kommunerna får däremot inga intäkter från vindkraften när den väl kommit i drift, utom i de fall som kommunerna eller kommunala bolag är delägare i vindkraftsanläggningarna.

Vindkraftverk debiteras liksom andra kraftverk en årlig fastighetsskatt för elproduktionsanläggning.

Denna skatt går till statskassan. Denna skatt borde i stället tillfalla kommunerna. Det skulle samtidigt göra kommunerna mer positivt inställda till vindkraft.

I Norge tillfaller fastighetsskatten liksom en del annan skatt kommunerna där kraftverken är belägna. I Tyskland har man nyligen ändrat skattereglerna så att en del av bolagsskatten för vindkraftverk går till kommunerna där verken står, och inte till den kommun där vindkraftverkens ägare är registrerade.

Det enklaste sättet att ge kommunerna del av intäkterna från vindkraft är att ändra lagen så att fastighetsskatten för vindkraft går till de kommuner där vindkraftverken är lokaliserade i stället för till statskassan.

Vi yrkar därför att våra partier lagstiftar om att: Fastighetsskatten för vindkraft ska tillfalla de kommuner där vindkraftverken är lokaliserade.

Författare: Affe Gustafsson och Tore Wizelius